

підключення труб під час бурових робіт. У найближчий час інтелектуальні автоматизовані системи дадуть змогу здійснювати дистанційне буріння. Також роботизація актуальна в контексті проведення сервісних оглядів видобувних платформ, трубопроводів, свердловин тощо. Автоматизація вже істотно змінила енергетику, впровадивши інтелектуальні лічильники та системи управління мережами, що практично повністю ліквідувало ручне управління, збір та обробку даних. У майбутньому автоматизація та більш детальна аналітика даних оптимізують управління складними диверсифікованими та децентралізованими мережами генерації та постачання енергії [4].

Нова індустріальна (ресурсна) революція ініціює трансформаційні процеси на сучасних енергетичних ринках. У цілому, за видами, методами виробництва та способами використання енергетичних ресурсів світовий розвиток енергетики змістився від високо- до низько вуглецевих технологій, від простого до високотехнологічного виробництва. В той же час диверсифікація джерел постачання, відносно стійкі низькі ціни на енергоносії послаблюють економічний та геополітичний вплив традиційних експортерів вуглеводнів, що стимулює їх до пошуку нової стратегії економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Victor D. The next energy revolution: The promise and peril of high-tech innovation [Electronic resource] / D. Victor, K. Yanosek. – 2017. – Access to the resource: <https://www.brookings.edu/blog/planetpolicy/2017/06/13/the-next-energy-revolution-the-promise-and-peril-of-high-tech-innovation/>.
2. William J. Renewable Resources: The Impact of Green Energy on the Economy [Electronic resource] / Jacob William. – 2017. – Access to the resource: <https://www.business.com/articles/the-impact-of-green-energy-on-the-economy/>.
3. Official website of British Petroleum (<https://www.bp.com/en/global/corporate/bp-magazine/innovations/number-crunching-with-big-data.html>), as at 10 March 2018
4. Victor D. The next energy revolution: The promise and peril of high-tech innovation [Electronic resource] / D. Victor, K. Yanosek. – 2017. – Access to the resource: <https://www.brookings.edu/blog/planetpolicy/2017/06/13/the-next-energy-revolution-the-promise-and-peril-of-high-tech-innovation/>.

к.е.н., доц. Ніколаєв Ю. О.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

к.е.н., доц. Примаченко І.Ф.

Національний університет «Одеська юридична академія»

ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНІ КЛАСТЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ

Розвиток високотехнологічних кластерів зміцнює й стабілізує економічну ситуацію в державі, сприяє економічному зростанню регіонів, тому кластери мають політичну значимість для органів влади, у першу чергу у зв'язку з виконанням соціальних зобов'язань перед населенням та створенням сприятливих можливостей для економічного розвитку. У рамках кластера органи влади можуть різко підвищити ефективність ініціатив щодо стимулювання активізації приватного сектора економіки. Наприклад, субсидування програм підготовки й перепідготовки кадрів відкриває нові можливості перед підприємцями, робітниками й фахівцями; для бізнесу – можливість реального забезпечення конкурентоспроможності бізнесу в майбутньому, тому поліпшується кадрова інфраструктура, з'являється інфраструктура для досліджень та розробок, знижуються витрати, з'являються можливості для більш успішного виходу на міжнародні ринки, можливість ділитися позитивним досвідом та знижувати витрати, спільно використовуючи аналогічні послуги й постачальників.

Високотехнологічні кластерні утворення надають чимало переваг підприємствам малого та середнього бізнесу. Для малих та середніх підприємств кластер може істотно знижувати бар'єр виходу на ринки збуту продукції й поставок сировини й матеріалів, робочої сили. Використовуючи репутацію кластера, підприємства малого й середнього бізнесу одержують нові можливості доступу до фінансових ресурсів. Кластер надає підприємцям переваги для систематизації виникаючих проблем, вибору шляхів їхнього подолання. Взаємодія з центральною й муніципальною владою дозволяє знайти методи й кошти для вирішення тієї частини проблеми, яка лежить у сфері компетенції держави або муніципального утворення [2, с. 117]. Використовуючи вплив та авторитет кластера, бізнес та органи влади спільно можуть шукати шляхи найбільш ефективного просування своїх ініціатив через законодавчі структури, включаючи підготовку законопроектів та лобювання на загальнодержавному рівні проходження регіональних та галузевих ініціатив.

У новій формі організації промислових виробництв виникає ряд важливих переваг для бізнесу, завдяки яким кластери впливають на конкурентну боротьбу. По-перше, це підвищення продуктивності фірм та галузей, що входять у кластер. По-друге – це збільшення здатності до інновацій. По-третє – це стимулювання нових бізнесових структур, що розширює межі кластера. До числа важливих переваг, створюваних високотехнологічним кластером, – входить більша доступність для фірм та місцевих організацій інформації щодо маркетингу, технологій, що дозволяє компаніям працювати більш ефективно й виходити на передовий рівень продуктивності. Можливість одержання інформації про споживачів викликає розширення клієнтської бази й зростання масштабів виробництва.

Кластер сприяє підвищенню продуктивності тим, що забезпечує розвиток взаємодоповнюваності між видами діяльності учасників кластера. Взаємодоповнюваність по продуктах, спрямована на створення купівельного попиту, широко розповсюджена та є присутньою не тільки в сфері надання послуг, але й у дизайні продукції, матеріальному забезпеченні й післяпродажному обслуговуванні. Суперництво з місцевими конкурентами робить особливо сильний стимулюючий вплив через легкість постійного порівняння результатів, тому що місцеві суперники мають подібні загальні умови відносно вартості робочої сили й доступності місцевого ринку [1]. Кластери дозволяють співставляти ефективність виробництва, оскільки схожі функції виконують інші локальні фірми. Кластери створюють багато факторів виробництва, які в іншому випадку були б занадто дорогими в сфері суспільних товарів (послуг). Наприклад, доступ до таких суспільних благ, як найм працівників, підготовлених у ході реалізації навчальних програм.

Зниження витрат відбувається внаслідок ефекту масштабу, що проявляється при кооперації виробників та споживачів. Цей ефект використовується й поза кластерних утворень, однак глибина координації, тісні партнерські зв'язки учасників кластера дозволяють отримати значно більше вигоди за аналогічні часові періоди. Кластери стимулюють значне підвищення продуктивності праці й впровадження інновацій. Постійна взаємодія сприяє формальному й неформальному обміну знаннями, співробітництву між організаціями із взаємодоповнюючими активами й професійними навичками. Утворення “критичної маси” компаній у кластері слугує стимулом для подальшого залучення нових компаній, інвестицій, послуг та постачальників, а також підтримує процеси формування власних високопрофесійних кадрів. І тут підприємці можуть бути орієнтовані на підвищення життєвого рівня в межах кластерного утворення. По-перше, компаніям, що зростають, необхідний висококваліфікований персонал. По-друге, підвищення рівня життя в межах кластерного утворення – важливий фактор для залучення талановитих фахівців у кластер.

Участь у високотехнологічному кластері надає переваги в плані інновацій – такі, як: доступ до нових технологій, прогресивних методів роботи для здійснення поставок, можливість адекватно та швидко реагувати на потреби покупців. Багато нових видів бізнесу частіше виникають усередині кластерів. Взаємодії в кластерах створюють

додаткові зиски від наявності фактору довіри й організаційної стабільності. Ці зиски зростають внаслідок постійної взаємодії й усвідомлення взаємозалежності в межах кластеру, що знову ж призводить до підвищення продуктивності, поширення інновацій та, в остаточному підсумку, до створення нових видів бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Байказах А. Конкуренція і кластери / А. Байказах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zonakz.net
2. Семенов Г.А. Створення кластерних об'єднань в умовах нової економіки: монографія / Г.А. Семенов, О.С. Богма. – Запоріжжя: КПУ, 2017. – 244 с.

к.е.н. Войнова Є. І.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ НА СВІТОВОМУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

На сучасному етапі Україна розвивається як відкрита економіка інтегрована у світове господарство: торгівля послугами налагоджена з 159 країнами, торгівля товарами – зі 192 країнами та державними угрупованнями, прямі іноземні інвестиції в 2017 році надійшли до України з 94 країн. І все це різноманіття відносин опосередковується банківськими послугами, які формують не тільки інфраструктурну складову економічного розвитку країни і її зовнішньоекономічних зв'язків, а і є головним компонентом розвитку фінансової системи країни.

Конкурентоспроможність банківської системи України на світовому ринку банківських послуг складається з конкурентних позицій вітчизняних банків у порівнянні з іноземними як в межах національної економіки так і за кордоном.

Систему банківських послуг станом на 01.01.2018 в Україні формувало 82 діючих банків, з яких 5 були з державною часткою, 54 – з приватним капіталом, 23 – іноземних банківських груп [1]. Покриття національних банків становило 7499 філій і відділень, а іноземних – 1990 одиниць. 57% всіх банківських відділень та філій належить двом банкам з державним капіталом АТ «Ощадбанк» та ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», які мають широке покриття в усіх областях України.

Станом на 1.12.2017 рік всього по банківській системі України було 54,9% непрацюючих кредитів, що є порівняно високим показником. Для іноземних банків ця частка була на рівні 43,42%, для банків з приватним капіталом 24,21%, а для банків з державною часткою – 70,18%. Це показує, що національні банки з приватним капіталом є найбільш ефективними, хоча їх частка в самій банківській системі незначна.

Оцінка мережі банківських філій в Україні дозволила класифікувати всі банки в системно важливі, всеукраїнські рівноважні, всеукраїнські концентровані, регіональні, місцеві одиничні та закриті банки. В кожному цьому сегменті окрім системно важливих (тільки національні) представлені як вітчизняні банки, так і банки з іноземним капіталом.

Якщо порівняти структуру кредитування станом на 01.01.2018 року, то іноземні банки надали кредитів на суму 364 млрд. грн. (21,81% приходилось на фізичних осіб, а 78,19% – юридичних), а вітчизняні – на суму 703 млрд. грн. (13,52% фізичним і 86,48% юридичним особам).

На ринку України українські банки є більш конкурентоспроможними, що підтверджується порівняно більшою рентабельністю капіталу і активів як в середньому по групам національних і іноземних банків, так і по діапазону коливань цих показників між банками груп.

По покриттю платіжними терміналами і банкоматами, а також по кількості виданих активних карток абсолютним лідером, який переважає не лише інші банки, а й цілі групи банків, такі як державні, іноземні та приватні, є ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», термінальна